

Spis treści

Wstęp (Anna I. Brzezińska, Karolina Appelt, Sławomir Jabłoński, Julita Wojciechowska, Beata Ziółkowska)	11
--	----

Część pierwsza

Edukacja: jak pracować z dzieckiem w szkole?

Rozdział I. Praca z 6-latkami a zaspokajanie potrzeb edukacyjnych dziecka w pierwszych latach w szkole (Karolina Appelt, Julita Wojciechowska)	15
Wprowadzenie	15
1. Czym są potrzeby edukacyjne?	16
2. Potrzeby rozwojowe dziecka 6-letniego a specyfika działań edukacyjnych ..	17
3. Potrzeby edukacyjne a kompetencje kluczowe w dorosłości	21
4. Rola kontekstu społecznego w zaspokajaniu potrzeb edukacyjnych	23
5. Optymalne metody pracy z uczniem 6-letnim w szkole	25
Podsumowanie	30
Rozdział II. Podejście projektowe w edukacji dzieci (Paulina Gronowska, Martyna Kuźnicka, Joanna Starczewska)	33
Wprowadzenie	33
1. Właściwości dobrego projektu	34
1.1. Wspierająca rola nauczyciela	34
1.2. Podmiotowość ucznia	35
1.3. Całościowość projektu	35
1.4. Podsumowanie projektu	35
2. Wątpliwości co do metody projektów	36
2.1. „To nie jest metoda dla niegrzecznej klasy”	37
2.2. „To skomplikowane i złożone przedsięwzięcie”	37
2.3. „Rodzice wolą, by ich dzieci uczyły się według tradycyjnych metod, a nie »traciły czas« na projekty”	38
2.4. „Program jest angażujący, uczniowie nie chcą, żeby dokładać im pracy”	38
2.5. „Projekt może się nie udać”	39

3. Różne rodzaje wiedzy – czy projekt je łączy?	40
4. Badania na temat metody projektów	41
5. Kto może zyskać dzięki podejściu projektowemu?	43
5.1. Najmłodszy uczniowie i podejście projektowe	43
5.2. Nauczyciel i podejście projektowe	44
5.3. Rodzice i podejście projektowe	45
5.4. Środowisko lokalne i podejście projektowe	46
Podsumowanie	48
Rozdział III. Tutoring nauczycielski (Tomasz Herman, Katarzyna Meissner, Justyna Plak)	51
Wprowadzenie	51
1. Czym jest tutoring?	51
2. Cechy tutora	52
3. Korzyści wynikające ze stosowania tutoringu dla dzieci, nauczycieli i szkoły ..	53
3.1. Organizacja szkoły wspierającej tutoring	53
3.2. Szkoła jako organizacja ucząca się	56
4. Elastyczność i kreatywność w tworzeniu programów nauczania	57
5. Metoda pytań i informacji zwrotnych – budowanie dialogu	59
6. Aranżacja klasy i przestrzeni edukacyjnej	61
7. Zajęcia pozalekcyjne jako metoda budowania relacji tutorskiej	63
Podsumowanie	64
Rozdział IV. Tutoring rówieśniczy (Aleksandra Dmowska, Joanna Kalka)	67
Wprowadzenie	67
1. Rola rówieśników w uczeniu się	68
2. Różnice między tutoringiem rówieśniczym a innymi metodami pracy z dziećmi na lekcji	69
2.1. Praca w grupach a tutoring	69
2.2. Prezentacje na forum klasy a specyfika tutoringu	71
3. Tutoring mieszany – kiedy starsze dzieci uczą młodszą	71
4. Tutoring rówieśniczy w kontekście rozwoju dziecka	72
5. Korzystne warunki do stosowania tutoringu rówieśniczego	74
5.1. Kluczowe cechy nauczyciela w relacji tutorskiej	74
5.2. Sposób podejścia do organizacji lekcji a stosowanie tutoringu	75
6. Efektywne stosowanie tutoringu rówieśniczego	76
7. Korzyści płynące ze stosowania tutoringu rówieśniczego	78
7.1. Korzyści dla ucznia	78
7.2. Korzyści dla tutora	78
8. Tutoring rówieśniczy w praktyce	81
Podsumowanie	84

Rozdział V. Nowe technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK) w edukacji dzieci (Marlena Mroczkowska, Konrad Wieczorek)	87
Wprowadzenie	87
1. Kompetencja informatyczna jako wsparcie rozwoju innych kompetencji	88
2. Narzędzia społecznościowe znajdujące zastosowanie w edukacji	90
2.1. Moodle – platforma edukacyjna jako sposób uzupełnienia treści lekcji ..	90
2.2. Wykorzystanie narzędzi Google w procesie nauczania	93
3. Program eTwinning – europejska społeczność szkolna	96
4. Programy umożliwiające komunikację pomiędzy użytkownikami i programy do głosowania	98
5. Narzędzia rozwijające kompetencje indywidualne uczniów	100
5.1. Dla każdego coś dobrego, czyli portale z różnych dziedzin	101
5.2. Sposób na zadanie, czyli programy umożliwiające samodzielne przygotowywanie zadań dla uczniów	102
Podsumowanie	105
Rozdział VI. Gry planszowe w edukacji dzieci (Karolina Składanowska, Natalia Tułacz)	107
Wprowadzenie	107
1. Czym różni się gra od zabawy?	107
2. Dlaczego warto wykorzystać gry planszowe w edukacji 6-latków?	109
3. Specyfika gier planszowych	111
4. Rodzaje gier planszowych do wykorzystania w edukacji	113
4.1. Gry strategiczne	113
4.2. Gry zręcznościowe	114
4.3. Gry słowne	114
4.4. Gry logiczne	114
4.5. Gry symulacyjne	115
5. Czym kierować się przy doborze gry dla uczniów?	116
6. Pierwsze kroki we wprowadzaniu gier w środowisku szkolnym	119
Podsumowanie	119
Rozdział VII. Gry komputerowe w edukacji dzieci (Monika Małyś, Katarzyna Plewka, Natalia Stecka)	121
Wprowadzenie	121
1. Dlaczego dzieci interesują się grami komputerowymi – właściwości gier	123
2. Mechanizmy charakteryzujące prorożojową grę komputerową	124
2.1. Fabuła a potrzeba identyfikacji	124
2.2. Statusy i poziomy gry a aspiracje dzieci	124
2.3. Nagrody jako informacje zwrotne	125
2.4. Osiągnięcia i wyzwania w grach	125

2.5. Konkurencja a możliwość porównywania się	126
2.6. Interakcje społeczne i obraz siebie w relacjach w grze	126
3. Reguły gry komputerowej znajdujące zastosowanie w rzeczywistości szkolnej	126
3.1. Prorozwojowe współzawodnictwo	127
3.2. Okazje do identyfikacji ze znaczącą rolą	128
3.3. Gra jako obszar treningu regulacji emocji	129
3.4. Potrzeba stabilizacji a system nagród	130
4. Sposoby wykorzystania gier edukacyjnych w procesie nauczania	131
4.1. Klasyfikacje gier komputerowych	131
4.2. Jak wybrać odpowiednią grę edukacyjną?	133
4.3. Praktyczne zastosowanie gier komputerowych podczas lekcji	134
5. Grywalizacja	134
5.1. Grywalizacja w edukacji	136
5.2. Grywalizacja w praktyce	138
Podsumowanie	142
Rozdział VIII. Początek kariery szkolnej a rozwijanie języka dziecka (Emilia Przybylska, Michał Sieński)	145
Wprowadzenie	145
1. Język 6-latków a proces adaptacji do szkoły	146
2. Kody językowe a rozwój języka dziecka	147
3. Kompetencja językowa a kompetencja komunikacyjna	148
4. Gotowość językowa dziecka a gotowość językowa szkoły	150
4.1. Językowa gotowość dziecka do szkoły	150
4.2. Językowa gotowość szkoły na przyjęcie dziecka	150
5. Kody językowe w środowiskach rozwoju dziecka	151
5.1. Kod ograniczony a język ucznia	151
5.2. Kod otwarty a język ucznia	152
6. Wskazówki praktyczne dotyczące rozwijania języka u 6-latka	152
Podsumowanie	156
Rozdział IX. Współpraca szkoły i rodziców na początku edukacji szkolnej dziecka (Daria Jakielczyk, Anna Stecka, Ewelina Symonowicz)	159
Wprowadzenie	159
1. Współpraca z nauczycielem oczami rodzica	160
1.1. Obawy rodziców dotyczące posyłania 6-latków do szkół	161
1.2. Obawy rodziców dotyczące przygotowania szkół na przyjęcie 6-latków	162
1.3. Opinie rodziców dotyczące współpracy z nauczycielami	163
2. Rola rodzica i rola nauczyciela w przygotowaniu 6-latka do nauki w szkole ..	165

2.1. Zadania rodziny w przygotowaniu dziecka do rozpoczęcia nauki w szkole	165
2.2. Zadania szkoły w przygotowaniu dziecka do funkcjonowania w nowym środowisku	165
2.2.1. Przygotowania na etapie przedszkolnym	167
2.2.2. Przygotowania na etapie szkolnym	168
3. Komunikacja nauczyciel/dyrektor – rodzic a początki współpracy	169
3.1. Zebrania z rodzicami	172
3.2. Rozmowa indywidualna z rodzicami w sytuacji trudnej	173
Podsumowanie	176

Część druga

Pomoc: jak wspierać dzieci nietypowe?

Rozdział X. Pomoc dzieciom w nauce (Magdalena Krzysiek, Karolina Srebrna) ...	181
Wprowadzenie: Zasady wspierania dzieci w nauce – dekalog pomagania	181
1. Bierz pod uwagę strefę najbliższego rozwoju	182
2. Wspieraj motywację wewnętrzną	184
3. Najpierw nagradzaj sukcesy, potem analizuj porażki	186
4. Rozwijaj wewnętrzne poczucie kontroli	188
5. Bierz pod uwagę rozwój wszystkich sfer funkcjonowania dziecka	189
6. Stosuj pomoc wycofującą się	192
7. Im więcej od dziecka wymagasz, tym więcej pomagaj	193
8. Zadbaj o odpowiednie warunki do odrabiania lekcji	195
9. Wprowadź do nauki element zabawy	195
10. Ostrożnie stosuj kary i nagrody	196
Podsumowanie	197
Rozdział XI. Wsparcie uczniów zdolnych na początku edukacji (Jakub Kuś, Aleksandra Lubikowska)	199
Wprowadzenie	199
1. Kim jest zdolne dziecko?	200
2. Funkcjonowanie psychospołeczne dziecka zdolnego	201
3. Rozpoznanie potrzeb dziecka zdolnego w szkole	203
4. Wspieranie rozwoju dziecka zdolnego	204
5. Działania instytucji państwa i organizacji pozarządowych na rzecz rozwoju uczniów zdolnych w Polsce	209
Podsumowanie	213

Rozdział XII. Dziecko przewlekle chore w szkole	
(Paulina Śniegula, Katarzyna Wiecheć)	217
Wprowadzenie	217
1. Czym jest choroba przewlekła?	218
2. Życie dziecka z chorobą przewlekłą i funkcjonowanie jego rodziny	220
3. Podstawowe założenia w pracy z dzieckiem przewlekle chorym	225
4. Przykłady pomocy dziecku przewlekle choremu	228
5. Źródła wsparcia w realizowaniu roli ucznia przez dziecko przewlekle chore ..	230
6. Współpraca rodziców dziecka przewlekle chorego ze szkołą	232
7. Styl funkcjonowania nauczyciela w pracy z dzieckiem przewlekle chorym ..	234
Podsumowanie	235
Rozdział XIII. Dziecko z ograniczeniami sprawności w szkole	
(Anna Kłobukowska, Katarzyna Wicher)	239
Wprowadzenie	239
1. Pierwotne i wtórne skutki ograniczenia sprawności	240
2. Dziecko z ograniczeniami sprawności w roli ucznia	241
2.1. Motywacja szkolna ucznia	241
2.2. Znaczenie wsparcia w adaptacji do roli ucznia	242
3. Źródła wsparcia ucznia z ograniczeniami sprawności	243
3.1. Rodzice i rodzina	244
3.2. Nauczyciele i dyrekcja	247
3.3. Rówieśnicy i klasa szkolna	250
Podsumowanie	251